

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében

Előfizetési árak:
Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések egység szerint.
A nyílt tér sora 1 korona.

A kézi közmunka váltsága.

A múlt évig a községi kézi közmunkát 50 fillérjével, a kétfogatú ígás közmunkát 2 koronájával válthatták meg azok, akik természetben leszolgálni nem akarták. A képviselőtestület azután ezt akkép változtatta meg, hogy a kézi munka váltságát fölemelte 1 koronára, ellenben az ígását meghagyta a régi 2 koronán.

Az indítvány is, meg a ráhozott határozat is pillanányi ötlet szüleménye volt, senkisé gondolt a gyűlés hevíletében a dolog mélyére s ekként született meg ez az igazságtalan határozat.

Indító oka az volt, hogy sokan inkább megfizették az 50 fillér váltságát, mint leszolgálnak természetben a közmunkát. Am ha egy törvény megengedi azt a megváltást, az nem elég ok még a díj fölemelésére.

Igazságtalan pedig a határozat főként azért, mert az 1 koronás kézi napszám és a 2 koronás ígás napszám között teljesen félrebillent az egyenlő súly. Ugyanis az 1 koronás gyalognapszám és 2 K ígás napszám között éppen nincs meg a kellő arány.

Az aránytalanság pedig annál kirívóbb, mert a lakosságnak a zömét terheli meg: a szegény embert, a napszámot, a kisiparost, akiknek bizony a rendezett utakra fele akkora szük-

sége sincs, mint a kocsival, szekérrel dolgozó birtokos embernek.

Most azután, mikor a duplájára emelt községi közmunka váltságát befizetni kell: nagy a panasz és a háborgás az igazságtalan fölemelés miatt. És ez a háborgás teljesen jogosult is. A képviselőtestület helytelenül cselekedett és a nép nagy rétegének szociális érdekeit sértette meg avval a tavali határozattal. Ezt a határozatot reparálni kell s a közmunka váltságát arányosan megállapítva, eleget kell tenni az osztó igazságnak.

Az igazságon kívül szociális tekintetek is ezt parancsolják. Más államban a nincsetlen embert, a szegény polgárt adómentességgel támogatja az állam. És ez méltányos, humánus és igazságos is. Mert hogyan fizessen adót az az ember, akinek a mindennapi falat kenyérért kell küzdenie s akinek súlyos munkája mellé még különül gyakran odatelepszik az a gond is: — Istenem, mit eszünk holnap?

Nálunk pedig a Hübele Balázs módjára alkotott határozat olyan téren, amely teljesen a képviselőtestület hatáskörébe tartozik, megterheli a legszegényebb népet.

Ismét hangoztatjuk, ezen változtatni kell!

Állapítsák meg tehát újra a közmunka váltságának adóját. Azt azon-

ban korántsem akarjuk, hogy a gyalognapszám 1 koronájával arányban pl. 4 K-ra emeljék az ígását, mint ezt a helyes, igazságos arány parancsolná. Mi csak ezt a helyes, igazságos arányt kérjük a képviselő testülettől. Állapítsa meg a tényleges követeléseiknek megfelelően. Ezt a teljesítendő közmunka mennyisége szabja meg.

És e pontról legyen szabad visszatekintnünk a múltba. Mert a múlt irányt ad a jövőnek is. Úgy tudjuk, hogy Kondor József városbíró egyik évben pár száz korona készpénzt utalt be a város pénztárába a közmunka váltságából. Pozsonyi József városbíró pedig az uccák rendezésével és fásításával szinte átalakította a város képét s a kézi napszám megváltása azokban az években is csak 50 fillér volt. Ezek a példák azt igazolják, hogy a fölemelt díjra szükség alig van.

Azt az érvet, hogy természetben kevesen siettek a közmunkát leszolgálni és ez parancsolja az emelést, el nem fogadhatjuk, mert valljuk meg őszintén, hogy a közmunkában bizony nem szakassza meg magát az a munkás. Legtöbbször a teljes napot sem szolgálja le. Gyakran pedig ifjanc legénykét küld az apa a közmunka leszolgáltatására. Szó ami szó, hanem 1 korona még azért is sok, mert az évi napszámátlag nem hiszem, hogy Sümege is elérje a koronát.

Szerettem volna . . .

Szerettem volna egykor, régen,
Tenéked adni életemet,
Habár azért csak egy jó szódra
Tehettem volna érdemet.

Szerettem volna egykor, régen,
Piciny lábadohoz omlani:
Miként szeretlek, mennyi hévvel,
Hatással azt elmondani.

Szerettem volna — mily bohóság!
Egy szép bokkrétát nyújtani át,
Ugy hogy szerelmem zálogáról
Tudna az egész nagy világ.

Szerettem volna, — oh mi mindent
Szerettem volna hajdanán,
No persze, akkor én serdültem
S te voltál suttyó szép leány.

Később? később is úgy szerettem.
Hogy szeretsz — azt te sem titkolád.
Igy lón, hogy egymást hön szeretve,
Most járjuk az életiskolát . . .

A gyönyört benne átélvezzük,
A bú-bajt együtt türjük el,

És feláldozva mindenünket
Egymásnak: boldog a két kebel.

Minke Béla.

A pókok.

Ezekről a pókokról mit sem tud Hermann Ottó könyve. Pedig érdekesebbek a többi hálószővőnél és rokonszenvesebbek és sajnálatra méltók az ő különös mivoltukban.

Ott ülnek hosszú, szürke, olmos délutánokon a kávéház ablakfülkéjében és szövik lehetetlen álmokból, soha meg nem érő tervek arannyal himes meseszáljaiból a hálót, melyben magukat fogják meg, önmaguk vergődnek és vigasztalan a ragyogó hálót szövő szegény pókok sorsa.

Hárman voltak ők a pókok, akikben a lelket imár csak a Józsi főpincér habos kávéi tartották.

Józsi volt az utolsó mecénás, aki zsörtölődés nélkül szállította a habos kávékat és a gondviselés önzetlenségével felejtette el, hogy mikor van elseje, amelyen a számla kifizetés ígérődött és hasonlatosképpen elfelejtette, hogy hányan voltak a kifizetetlen kávék a ködös múltban.

És mecénáskodott egyébként is. A pókok ugyanis, a csillogó, öngyilkos hálót szövő pókok ugyanis, művészeltek voltak és Józsi,

a főpincér biztatta a lírai költőt, hogy adja ki a verseit, ő gyűjtte őt előfizetőt. A pénzeket át is adta, de könyv nem jelent meg, mert éppen csak ez az őt előfizető volt.

Aztán megkérte Józsi, a főpincér a másik pókot, a festőt, hogy fesse le a kis fiát csak így persze arckép után, mert meg akarta vele lepni az anyjukot.

És azóta, oh már régóta készül ez a kép és így lehet a Józsi pár aranylakodalmára el is készül.

A harmadik póknál nem rendelt semmit. Ő volt a társaságban a resignáció és köhögött, rettenetesen köhögött s ragyogó terveit elvegyítette a panasszal, hogy az igazi boldogság csak a családi életben van és hogy egy tiszta asszony megválthatná, újjá teremthetné.

Az ő szomorúsága volt a három pók hályójában a fekete fonál, amit ő is, a többiek is érdekesnek és stilszerűnek tartottak. Őtöle hát nem rendelt semmit Józsi, hanem legálább meglepte egy-egy üveg sirolinnal és mikor hazafele indult, gondosan begombolta a kabátját, mintha az anyja lett volna.

De a sirolin és a kabát begombolások mit sem változtattak a dolgok folyásán. A pókok egy nap ketten maradtak.

A harmadik, a szomorú, a köhögős pók a kórházba került és a Józsi érdeklődésére melankolikusán mondta a festő pók:

— Most már megtalálta szegény a tiszta nőt, aki megváltja. A türelem, az emberszere-

Ha a kétfogatú igás napszám megváltása 2 K, az egyfogatúé 1 K 20 fillér, lsten neki! legyen a gyalog napszámé 60 fillér. Ez arányos, igazságos lesz, ebbe bizonyosan belenyugszik majd népünknek az a rétege is, amelyik most az aránytalan megadóztatás miatt zugolódik s föllebbezni készül a határozat ellen.

Házi ügye ez Sümeg lakosságának, igazítsuk el itthon békésen, mindenkinek megnyugtaására és mégis a közérdek kielégítésére.

Ajánljuk indítványunkat az elüljáróság és a képviselőtestület figyelmébe.

Az ipartörvény revíziója.

Évek óta vajudó akció éri el a legközelebb kitűzött célját. Ezer és ezer existencia, erkölcsi szellemi és anyagi létfontartása nyer törvénytábla biztosítást. Arról van szó, hogy a jelenlegi ipartörvény, amely maradiságánál fogva kerékkötője iparunk fejlődésének, módosíttassék oly paragrafusokkal, amelyek a modern kor igényeinek és a változott gazdasági és társadalmi viszonyoknak teljesen megfelelnek. Szeptember 8-án Szabadkán tartott országos ipar-kongresszust amelyen nemcsak a ország legnagyobb gazdasági szaktekintélyei, hanem legelső rangú politikai férfiai is résztvettek, oly határozatot hozott, amely hivatva van az ipartörvény revíziója kapcsán az egész magyar iparországot intenzívebb fejlődésbe terelni.

Az elfogadott indítvány feloleli ama pontokat, amelyeket az új törvénybe beiktatandók lesznek. A módoszatok a következők: 1.) Járási székhelyenként kötelezővé kell tenni az ipartestületek megalapítását, melynek minden szaképzett iparos kötelező módon tagja legyen. 2.) Az ipartestületek hatáskörét ki kell terjeszteni abban az irányban, hogy az iparosok testületi belső életére, továbbá a munkaadó, segéd-munkások és inasok között felmerülő

panaszokra vonatkozó minden ügyben az ipartestület döntsön. 3.) Iparosinast csak szakképzett, önálló iparos tarthasson. 4.) Ipari jogosítványt csak tanult, szakképzett iparos kaphasson. 5.) A kontár-ipar ellenőrzése az ipartestület hatáskörébe tartozzon. 6.) Ha az ipartestület tagjainak kétharmadrésze kívánja, az ipartestület kebelében valamennyi tagra kötelezően kiterjedő nyugdíjintézményt kell létesíteni. 7.) A munkából jogtalanul kilépő segédet vagy inast az ipartestület megkeresésére költség nélkül vissza kell kísérni helyére.

Mindezen módosítások mélyen belevágnak speciális életünk husába s bár valamennyi üdvös és elfogadható, az utolsó, hetedik pont magán viseli a kényszerszolgálat bélyegét s ezért nem halad karöltve a modern ipari fejlődéssel.

Egy hiánya van azonban a módosítási tervezetnek: nincs benne meg az a biztosítás, amely az ipari élet fejlődését előmozdítaná. Igaz, hogy erre legfőként sikeres társadalmi akció szükséges, de elvitázhatatlan, hogy törvényesen is meg kell szabni az illetékes tényezőknek azokat az eszközöket, amelyeket az ipar fejlődése érdekében meg kell ragadni.

Magyarország termelő állam s nyers terményeit még sem dolgozza fel a határokon belül. Mennyivel olcsóbb s így kelendőbb lenne az iparcikk, ha belföldön készülné. A fuvardíjak maguk az árak 35% át teszik s így ha a belföldi ipar dolgozná fel a külföldre portált nyers terményeket akkor nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is versenyképes lenne iparunk.

Az ipartörvény revíziója egyik leg-sürgősebb elintézendő aktája legyen a parlamentnek, hogy a mindennapi kenyér biztosítása minél előbb törvényesen meg legyen védve. Csak az ipari fejlődés hozhatja meg Magyarország teljes fejlődését.

tet, a lemondás fehér szárnyu madara hajlik lábzan égő feje fölé: az ápoló nővér.

— És milyen boldog, szegény barátunk — folytatta az író pók. Az első szép, harmonikus megtisztító érzése az életének a — halála. Mily tiszta ott minden, mily fehér, mily meleg s az apáca hűvös tiszta kezeinek biztató simogatása alatt halálba fogyni, örökre elaludni: mily édes lesz neki.

Jósi a hangerőjébe megtörülte a szemét és azután zsörtölődött egész délután, mint aki gyűlöli ezt a cudar világot, amely elhagyja kallódni az ő nagy pókjait, az édes fiait.

A két pók pedig, hogy egyedül maradt az ablak fülkéjében, egy ideig szótlanul bámult a szürke füstbe. Aztán előlről kezdték a csillogó háló szövését:

— Ez nem mehet így tovább — kezdte a festő. Az első pénzből, amit a véletlen országútján találok, vásznat veszek és némi festéket. Szépia kell és okker; ez kifogyott. És megfestem a század leghatalmasabb képét. Tudod: a Szibéria határát. Álmos, fehér, szürke halálszinbe mártott lesz a levegője s a határánál a száműzöttek falkája, a kozákok. A lelke fog megfagyni annak, aki látja.

Az összes mázolólegények epeömlést kapnak majd az irigységtől. Ilyen kép nem volt még. De lesz . . . de lesz . . .

A szeme csillogott és a keze reszketett a teremtés vágyától s a másik pók áhitattal, kipirul arccal hallgatta.

Csak nagysokára szólalt meg:

— És én megírom a *Krisztus Tragédiát*. Az emberek örjöngeni fognak. A színpad kassirozott embereit lesöpöröm a deszkákról. Shakespeare óta . . . Hisz ismered . . . Ah kicsoda dicsőség lesz az. A szívem vérét írom bele. Tudod, ott az első képben a Getzamani kerti jelenet . . . Holnap, már holnap hozzákezek.

— És az egyik pók ezüst menyegzős párokat fest. A másik — statisztikai hivatalban. A hálóból a gyilkos, csillogó hazug hálóból nincs menekülés.

Csak egy uton, arrafelé, amerre a harmadik már elment, amikor megváltotta őt a tiszta nő: Donna Mors.

Ezekről a pókokról mit sem tud a Herman Ottó könyve. Pedig de sokan vergődnek a meddő álmok szines, iratos, hazug hálójában.

De mennyien!

Palásthy Marcell.

Idősb. Eitner Sándor.

Eitner Sándor folyó hó 8-án hosszas szenvedés után életének 71-ik évében meghalt. Benne közéletünk oszlopos alakja dőlt ki. Vezérembere volt évtizedeken át városunknak és vidékünknek. Ott volt minden közéleti mozgalomban. Erőtéljes, egyenes, őszinte alakjával szinte kiváltott a mai képmutatással teli, álnok, farizeus közszellemből. Most elköltözött, de emléke élni fog azokban a hatalmas alkotásokban, amelyek az ő nevéhez fűződnek.

Mint városi képviselő évtizedeken át irányító szerepet játszott a városházán. Mint az iskolaszék tagja, később elnöke nagy része volt a város népoktatásügyének fejlesztésében s a reáliskola államosítása is az ő elnöksége alatt történt.

Különösen mégis két speciális intézményünk alkotása és felvirágoztatása kapcsolódik örökre elválhatatlanul az ő szilárd, kitartó munkájához: az önképzőkör és a takarékpénztár.

A polg. önképzőkör 1867-ben alakult. Az első évek után Eitner Sándort választotta elnökéül. Céltudatos irányával, erős kezével e kört népességre, vagyoni erőre és közéleti szereplésre nézve Sümeg első társadalmi egyesületévé fejlesztette. Hisz ma két tekintélyes házzal és hatalmas könyvtárral rendelkezik e kör. A tagok mélyen érzik is a súlyos csapást, amely elhúnyatával őket érte. A Németh Lajos alelnök vezetésével tartott közgyűlés lesújtva fogadta a gyász hírt s az alelnök előterjesztését elfogadva kimondotta: 1) Elhúnyt elnökük érdemeit, valamint a kör fájdalmát jegyzőkönyvileg megörökítik. 2) A családnak részvét-iratot intéznek. 3) A gyászmisén és a temetésen testületileg vesznek részt. 4) Mint temetkező egyesület is a temetést szeretből és hálából rendezik. 5) Koporsójára koszorút helyez. 6) Arcképét a kör terme számára megfősteti s ezt a jövő évi március 15-iki ünneppel kapcsolatban ünnepiesen leleplezi.

A sümegi takarékpénztárat 1869-ben alapította. Sümegen és vidékén hidegen fogadták az eszmét. Ő azonban üdvösnek vallotta ezt s nagy energiájával győzdelmeskedett a közönyt: az intézet létesült. Nagy közgazdasági jelentősége volt ennek abban az időben. A megszorult ember 50—60 százalékra dolgozó uzsorások körmei között nyögött. A takarékt az uzsorát a minimumra szorította le. Eitner Sándor személye pedig hatalmas erkölcsi tőkéje volt az intézetnek. A közönség maig törhetetlen bizalommal viseltetik az intézet iránt s ez oly virágzásra emelkedett, hogy városunk és vidékünk közgazdasági életének egyik tengelye lőn. Az intézetnek alapításától halála napjáig vezérigazgatója volt.

A vármegyei és politikai életben ifjú korától kezdve nagy tevékenységet fejtett ki. A kerület legszebb bizalmával tüntette ki munkásságát, mert mikor 1887-ben Bessenyei Ernő képviselő meghalt, a választó polgárok ez év június 20-án egyhangulag őt küldték fel az országgyűlésbe. Ott a szabadelvű pártban foglalt helyet. A következő választásra a független antiszemita jelölttel Fülöp Györggyel szemben ismét őt választották meg, de már az 1892-iki téli választáson felülkerekedett a kerület ősi ellenzéki szelleme s ő Pály János kiscsörbői plébános, nemzeti párti jelölttel szemben kisebbségben maradt.

Képviselői működésének legnagyobb alkotása a vasút. Ő teremtette meg sok akadályt leküzdve a boba-sümegi vasutat. Ez a többi zalai h. é. vasútnak mintegy szülőanyja lett, mert megtörte vármegyénkben a vasút-építés terén a jeget s új vonalak létesítésére módot nyújtott. 1889. január 13-án robotott végig az első vonat s ez Eitner Sándor dicséretét zengte.

Az utóbbi években többször súlyos betegség látogatta meg, de erős, hatalmas szervezete diadalmasan ellenállott a kórnak. Most azután letörte őt is a leghatalmasabb földi erő: a halál.

A részvét impozánsan nyilatkozott meg halála alkalmából. Kóporsóját és gyászházát valóságos elárasztotta a koszorúk áradata, amellyel a rokonok és testületek adtak kifejezést részvételüknek. Egyesek és testületek számosan keresték föl Eitner Zsigmond orsz. gyűlési képviselőt, az elhúnyt legidősebb gyermekét, hogy részvételükkel enyhítsék a fájdalmat, amelyet a halál szívükön ütött.

A boldogult temetése 10-én, péntek délután 3 órakor ment végbe. A közönség impozáns számban jelent meg a végső tisztességen. A helybeli intelligencia teljes számban ott volt, sokan jöttek be a vidék előkelőségei közül is s nagy sokaság állta körül az elhúnyt holt tetemét. A képviselőtestület, a kaszinó, a tanári és tanítói kar, a polgári önképző kör, az ifjúsági egyesület, a tűzoltóság, rendőrség stb. stb. testületileg vettek részt a temetésen. Az egyházi szertartást Németh János helybeli plébános Horváth Mihály káplán és Benedek Pascal szerzetes atya segítségével végezte. Mikor az ifjúsági egyesület dalosköre, amelyet Pap József kántor vezetett, elénekelt a *Csillagokon túl* kezdetű gyászdalt, megindult a hatalmas menet, elárasztva sokaságával a széles Kossuth Lajos utcát. Középen ott haladt a gyászhintó, rajta a kóporsója, virágok özőnével borítva. Előtte még egy kocsis tele koszorúkkal. Kint az Eitner-család sírboltjánál állott meg a gyászos menet. Beszentelés után Fürst János dr. a polg. önképző kör nevében megindító szavakkal búcsúztatta el az elhúnyt:

Mélyen tisztelt gyászoló gyülekezet,

Mielőtt megszentelt porhüvelyedet átadnánk az anyaföldnek s ajkunkról az utolsó búcsúszó elhangzanék, — mi, a polgári önképzőkör tagjai eljöttünk sírodhoz, hogy fájó szívvel, sajgó kebelrel búcsút vegyünk tőled, drága halott.

Sirat téged szerető családot, siratnak mindazok, kiket hozzád a vérségi s baráti kötelék csatolt, de siratunk mi is, mert benned elvesztettük egyesületünk megteremtőjét, szerető atyját; lehullott a mi díszünk, büszkeségünk, fejünk koronája. Árván maradt körünknek te adtál életet, te emeltél maradandó emléket a polgári éretnyeknek. Áldásos alkotásoddal bizonyítottát szolgáltattad annak, hogy szíved-lelked Sümeg városáért élt és dobogott, hogy hű és tevékeny polgára voltál a szó legnemesebb értelmében.

Mi pedig sírodnál fogadalmat teszünk, hogy szent kegyelettel ápoljuk áldásos emlékedet s kérve-kérjük a Mindenhatót, hogy túlvilági boldogsággal jutalmazza megszámlálhatatlan érenyeidet s adjon néked örök békét, nyugodalmat. Amen!

A közönség mély meghatottsággal hallgatta a búcsúszót. Azután a daloskör ajkán felzendült a komor gyászos ének: *Lelkünk borítja néma fájdalom*...

A családtagok mély szívbeli fájdalma, kitörő zokogása, a gyászoló közönség néma, de benső részvéte kísérte a megboldogultat a sírbolt sötét üregébe az ott pihenő családtagok közé.

U már nyugodni tért. Életét családjának és a közéletnek szentelte s ezek mindenha megőrzik emléket az enyészettől.

Nyugodjék békében!

*

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak a maguk és az összes rokonság nevében fájdalomtelt szívvel tudatják felejtethetetlen jó édes atyjuk, nagyatyjuk, apósuk és testvérüknek, idősb Eitner Sándor a sümegi takarékpénztár r.-t. igazgatója, a zalaszentgróti választókerület volt országgyűlési képviselője és börtényárosnak stb. stb. f. évi november hó 8-án este 6 órakor életének 71-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhúnytát. A boldogultnak hült tetemei november hó 10-én délután 3 órakor fognak a róm. kat. egyház szertartásai szerint beszenteltetni s a családi sírboltban örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent miseáldozat nov. hó. 10-én reggel 9 órakor og a sümegi plébánia templomban a Min-

denhatónak bemutatni. Sümegen, 1905. évi november hó 8-án. Béke hamvaira! Eitner Zsigmond, ifj. Eitner Sándor, Eitner Jenő, Eitner Anna férj. Bárdi Györgyné drné, gyermekei. Eitner József K., Eitner Anna férj. Szentmártoni Darnay Kajetánné, Eitner Mária férj. Wollhofer Ferencné, testvérei. Dr. Bárdi György veje. Ifj. Eitner Sándorné szül. Szabó Etelka, Eitner Jenőné szül. Kozáry Margit menyei. Özv. Rotter Jánosné anyósa. Eitner Emilia, Eitner Margit, legifj. Eitner Sándor, Eitner László, Eitner Juliska, Bárdi Juliska, Bárdi Gyurica unokái.

Forgács.

Kiszkeresztettük, hogy az Árpád uccá árkat betöltötte a vízhorzda homok. Most Kiss Antal városbíró kitisztogattatta az árkokat. Bizony csakánnyal kellett a földet kivágni, évek folyamán annyira összepaskolta, tömte, gyömszőlte a víz az iszapos földet. Mert évek során át nem törődtek vele.

Most azután a víz lefuthat ismét, nem terjed el 2—3 méter szélesen, meg a házigazdáknak sem kell 30—40 cm töltésekkel védekezni, hogy árvíz borítja el házáknak elejét és udvarukat.

*

Régebben szokás volt, hogy megüresedett tanítói állásokat meghívó útján töltösek be. Ennek a szokásnak vége. Legalább a községi iskolákra az 1902 október 21-én 44246 szám alatti miniszteri utasítás megkivánja a pályának hirdetését s részletesen megjelöli a választás körüli tennivalókat.

A sümegi közs. elemi iskolánál rövid idő alatt immár a második állást töltötték be önkényesen, törvényt, szabályrendelet mellözve. Ez nincs helyén. A törvény: törvény, ennek pedig az iskolaszék minde- nek fölött engedelmeskedjék, mert az erkölcsi és teteles törvények iránt való engedelmisséget az iskola hirdeti, ennek pedig foruma az iskolaszék. E kettőnek a legideálisabb álláspontra kell helyezkednie a törvények tiszteletében, már csak példa képpen is.

*

Szomorúan sühan át az őszi szél a fák sárga, fonyadt koronáján s nyomába sűrűen hullanak le a fakó, ványadt levelek. Amint egymásra pörögnek, vastagon lepik el a földet...

És most ne várjanak mélabús hangulatú költői szölamokat lombhullásról, virághervadásról, mert ime itt a legvastagabb próza: azokból a levelekből — trágya lesz. Trágya, ott a ház előtt a gyalogjárón.

Mert vannak gondatlan házigazdák, pardon! háziasszonyok! (az ő tisztük a porta tisztán tartása), akik össze nem söpörtetik a lehullott lombokat, hanem türik, hogy maszatos, piszkos trágya képződjék belőle a ház előtt.

Már pedig azért is összetakaríthatnák, mert a trágya értékes dolog, ha már a maguk és a város renoméja nem elég nekik.

Ha kell, visszatérünk a dologra.

Bárd.

Hirdetmény. A sümegi ipartestület megalakítását a folyó évi május 20-án 1123/1905 sz. a, kelt véghatározatommal kimondottam. Ehhez Zalavármegye törvényhatósága a f. évi szeptember 11-én 11632 m. 1905 jk 780 szám alatt kelt véghatározatával jóváhagyta; egyben meghagyta, hogy az alapszabályok megalkotása céljából közgyűlést hívjak egybe.

Ennek alapján a Sümeg község területén képesítéshez kötött iparral foglalkozó összes iparosokat f. évi nov. 23 ik naptán délután 2 órakor a sümegi városháza tanácstermében tar-

tandó ipartestületi közgyűlésre ezennel összehívom.

E közgyűlés tárgya az ipartestületi alapszabályok megalkotása leend.

Sümeg, 1905. október 31-én.

I. fokú iparhatóság. Főszb. megb.
Karácsony, szolgabíró.

H I R E K.

— **Kinevezés.** Hornig Károly báró megyés püspök Horváth Márton helybeli káplánt a katolikus legényegyesület elnökévé nevezte ki.

— **Tanítógyűlés.** A sümegi esperesi kerület r. kat. tanítóköre folyó hó 8-án Sümegen rendes közgyűlést tartott Szanyi Ferenc kerületi tanfelügyelő és Bánfi Alajos igazgató tanító együttes elnökletével. Reggel 9-órakor a plébánia templomban Szanyi Ferenc misét mondott, amelyen Pap József kántor vezetésével, zenekari kíséret mellett Holl Erzszi remek egyházi énekeket adott elő. A gyűlés a fiúiskolában folyt le. Kezddő pontja Boda Béla rigácsi tanító tanítása volt, ki a személyes névmásokat ismertette a III. fiú osztályban. A tanítást, Vértessy Béláné és Éles Károly hozzászólása után jól sikerültnek nyilvánította a gyűlés. Bánfi Alajos megnyitója és többrendbeli jelentésének tudomásul vétele után Szanyi Ferenc ker. tanfelügyelő szép szavakkal adózott a nyugalomba vonult Csigó Mária sümegi és Végh János bazsi tanító érdemeinek, majd felolvasták Hornig Károly megyés püspöknek a nyugdíjazottakhoz intézett leveleit, amelyekben meleg elismerésének ad kifejezést érdemeik iránt. A gyűlés sajnálattal vesz búcsút a két tagtárstól, érdemeiket jegyzőkönyvében is megörökíti. Új tagokul Bánfi Mariska sümegi tanítónő és Horváth Márton sümegi káplán lépett be. Sárváry József alelnök érdekes beszámolást tartott a Veszprémben tartott képviselői közgyűlésről. Vakaró József hanyi tanító a tanítói tekintélyről értekezett, eleven szavakkal ostromozva az iskolaszéki intézményt és a tanítók választásánál fölmerült visszaéléseket. A gyűlés megkeresi a veszprémi középpontot, hogy a püspöki karnál az iskolaszéki intézménynek olyan átalakítását kérje, mint a községi iskolaszékek-nél történt. A törvény revíziója alkalmával pedig az intézmény eltörlését kéri. Bánfi Alajos melegen ajánlotta, hogy az országos segítő-alapba a tagok iratkozzanak be. Számvizsgálókul Vértessy Bélánét és Pap Józsefet választották meg. A jövő gyűlésen Helbek Irén gógánfai tanítónő gyakorlati tanítást tart, Gaál Péter pedig a róm. kat. népiskolák új tantervét ismerteti. Gyűlés után a Talabér-féle vendéglőben társas ebéd volt, ez emelkedett, vidám hangulatban folyt le.

— **Az iskolaszék gyűlése.** A helybeli iskolaszék folyó hó 5-én Németh János plébános elnök vezetésével gyűlést tartott. Ezen tudomásul vette, hogy a képviselőtestület a IV. V. VI. leányosztályokat ketté választotta. A gyűlésen az a kérdés merült fel, vajjon ideiglenes vagy segédtanítói állást szervezzenek-e? Lukonich Gábor dr. mivel a rendszerezett állás az államosítás esetén nagy ténnyel róna meg a várost, ideiglenes tanítónőt óhajt alkalmaztatni, míg mások segédtanítói állás rendszeresítését kívánják. Az utóbbit határozta el. Fizetése évi 600 K s a volt felső leányiskolai helyiség egyik szobája. Bárdi Ferenc dr. pályázat bírdetését javasolta, azonban az iskolaszék Németh János elnök előterjesztése alapján Schröder Erzsike dabronci tanítónőt hívta meg. Ezután a róm. kat. tanulók hittanítását akként rendezte a gyűlés, hogy a fiúiskola II. III. és IV. osztályában Virégh Rajmund vikárius, az ipariskolában Börzsey Tivadar páter tanítja ezután a vallást, az ekként felszabadult órák helyett Horváth Mihály káplán az V. VI. leányosztályban és az ismétlődő fiú- és leányiskolában fog tanítani. Egyéb ügyek elintézése után a gyűlés véget ért.

— **Jótekönyv adomány.** Eitner Zsigmond országgyűlési képviselő édes atyja, Eitner

Sándor elhunytával a család nevében 100 koronát ajándékoztak Sümeg szegényeinek. A kegyes adomány a temetés napján kiosztott. Érte hálás köszönetét nyilvánítja az *elöljáróság*.

— **Köszönet.** Felejthetetlen édes atyánk *Eitner Sándor* elhunytával Sümeg város képviselőtestülete, egyesületei, a helybeli és vidéki közönség nagy részvételével keresett föl bennünket, mely bánatunkban oly jól esett e részvét, amivel nagy fájdalomunkat enyhíteni siettek. Fogadják érte mindnyájan forró hálánkat és köszönetünket.

A család nevében

Eitner Zsigmond.

— **Bizottsági gyűlések.** November 7-én helybeli szolgabírói hivatalban a járás úti és mezőgazdasági bizottsága gyűlésezett. Ezen megállapították az elhaltak és elköltözöttek utadójának törlesztését a faiskolák dolgában pedig a járási faiskola mellett foglalt állást a bizottság.

— **Az új főispán.** Gróf Festetics Géza fővárosi tanácsjegyzőt Zalamegye főispánjává nevezték ki. Kinevezését a hivatalos lap legközelebbi száma közli. Kevesen vannak Zalában, kik tudnák, hogy az új főispán kicsoda. Annyit tudunk, hogy a Festetichek egy elszegényedett ágának sarja, ki eddig is munkájának jövődelméből élt. Politikai pályán nem szerepelt és Zalamegyében alig vannak összeköttetései; egyedüli vonatkozása hozzánk az, hogy Zalamegyéből származik. Allitól pár év előtt még huszárfőhadnagy volt.

— **Előfizetési felhívás.** Lapunknak istenadta költői tehetséggel megáldott dolgozó társa, *Zombori Andor* reáltanár újabb verskötettel lép a közönség elé. *Újabb költemények* címmel kiadja verseit. *Zombori* e kötetét nem kell ajánlanunk közönségünknek. Sok szép költeményét ismerik lapunkból. Verseiből meleg érzés és költői hevület a közvetlenség megkapó erejével sugárzik szét s édes bűvös-bájos hangjával kapja meg szívünket. Odái, egyes nagy alakjainak dítirámbusa, nemesen szárnyalók s fölemelnek bennünket az ódai fenség magas régióba s a nagyok eszményi kultuszába. *Iffuságom* című első kötetét igen szívesen fogadta a közönség. E második kötet, melyben költői tehetsége még megismosodva nyilatkozik meg, bizonyosan épp oly kedves és szíves fogadtatásban részesül majd. Melegen ajánljuk az alábbi felhívást olvasóink figyelmébe:

„Újabb költemények” cím alatt egy verseskötetet adok ki. Első kötetemet: „Iffuságom” egyszerű dalait szívesen fogadták azok, kik az őszinte szívet és a dall szeretik. Második kötetem is ilyen csöndes apró dalok gyűjteménye. Egyszerű ruhájokban talán nem is ebbe a világba valók, mégis elröpítem őket, mert érzem, hogy akad bennük egy-egy szívhez szóló, lélekre szálló hangulat, álmódásra készítő melódia. — Aki szeret elbolyongani a csengő rímek és a szomorúság költészetének erdélyében: az vegye meg a könyvem s ha nem vár tőlem egyebet, mint egy-egy tiszta hangulatos perccel: hiszem, hogy szeretettel fog visszaemlékezni reám. A kötet előfizetési ára 2 korona, melyet f. évi december hó 1-ig kérek nevemre, Sümegre küldeni. *Zombori Andr* állami realiskolai tanár.

— **Feltűnő felfedezés.** *Bartos Gyula* dr. régész, egri theológus, az ottani országos levéltár hites jegyzője, a napokban Keszthelyen járt. *Bartos Gyula* már 20 év óta tanulmányozza az ugynevezett ördögárcokat, csörsz árcokat, melyek tudvalevőleg a régi barbár népek védművei voltak. Régi feljegyzések szerint ez árcokat 20 könyök mélységre ásták, partjaira 20 könyök magas falat emeltek. Ez a védő-mű feltartóztatta az elenséget. A falak évezredek alatt elpusztultak, s csak a félig-meddig betemetett árcok mondanak hirt a régi hatalmas alkotásairól, amelyeket a százezrevel fogságba hurcolt emberekkel készítették. Az irodalomban eddig leginkább csak az alföldi római sáncok szerepeltek, *Bartos* azonban kimutatja, hogy a védművek az ország számos megyéjén keresztülvonulnak. Pl. egy ilyen védmű Pécs-

től vonul szervesen a mi vidékünkig. *Bartos Sümegről* egy napig ment gyalog a Tátika felé húzódó hegyláncon. Megállapította, hogy ennek gerincén vonul a barbárok alkotása, melyet térképébe berajzolt. Még most is láthatunk fennálló falakat. Az árcok mellől a falak legnagyobb része természetesen leomlott, s csak a szakértő szeme látja, hogy merre vonult a képzeletet is meghaladó nagy-szerű védmű, amely egész országrészeket védett az ellenségtől. *Bartos* meglátogatta a Balatoni Múzeumot s a vezetőség figyelmét fölhiyta vidékünk eme fontos regészeti jelenségére. A Balatoni Múzeum szakértőjei intézkednek, hogy az urodalom tisztikarának és erdőseink szívessége révén az egyes községek térképébe berajzolhassák a nagy műveket, melyeknek fennmaradt részleteiből annak idején fényképeket is vesznek föl.

— **Felfüggesztették a munkaszünetet.** A kereskedelemügyi miniszter a folyó évi december 24-ére és december 31-ére törvény szerint kötelező munkaszünetet kivételesen felfüggesztette arra való tekintetből, hogy úgy a karácsonyi ünnepek előnapja, mint Szilveszter, új év előnapja vasárnapra fog esni.

— **Piac.** A sümegi heti vásáron f. hó 6-án a következő árak voltak: Búza 15-20 — 15-60, rozs 12-50 — 13, kukorica 14 15, burgonya 5 K métermázsánként.

— **Az Epilepsia (nyavalyatörés) gyógyítása.** Az orvosi szaklapok feltűnést keltő közleményeket hoznak az epilepsziának egy új és biztos gyógyító módszeréről. — E cikkek szerzője és az új gyógymód megalapítója *Szabó B. Sándor* dr. specialista orvos Budapesten, V. Alkotmány ucca 5. — késszeggel nyújt felvilágosítást mindazon ily bajban szenvedőknek, kik egészségük teljes helyreállítását az ő új és bevált módszere segítségével elérni óhajtják.

— **Meghívó.** A következő meghívót kaptuk: A Zalavármegyei Központi Mezőgazdasági Bizottság f. évi november 28-án a zalavármegyei gazdasági egyesület helyiségében d. e. 10 órakor renges gyűlést tart. Tárgy: A Mezőgazdasági Bizottság 1906. évi programjának megállapítása s az alapok, illetve azok kamatainak mikénti felhasználása. Zalaezerszen, 1905. november 7. Hertelendy Ferenc m. b. elnök, Sárközy Viktor m. b. előadó.

— **Meghalt az uton.** *Kelemen József* mihályfai lakos, 65 éves ember folyó hó 7-én burgonyát szállított fiával Tapolcára. A második utcsinálló ház felé az öreg leszált a kocsiról. fia tovább ballagott a lovakkal. Utóbb feltűnt neki, hogy az öreg sokáig elmaradt. Visszament s ott találta az úton arcára bükva — halva. Behozta Sümegre. A kórházban megejtették a vizsgálatot. Az öreget nagyon elérte a tüdővész s ez oltotta ki életét ott útközben.

— **Torzó.** Folyó hó 9-én ebéd után valóságos torzó alak sétált végig Sümeg uccáin. Eszkimó nagyságu emberke, keskeny testtel, mint a deszka. Feje aránylag még a kis testhez képest is kicsiny volt, akkora, mint a két öklöm. Hosszú kabátujjából ki-kinyújtotta apró öklét, azután újjait szét terjegette: koldult. Óriás gyerek-csapat kísérte a mikrocelfalusz emberkét. Jójízlésű ember bizony nem tudott ránézni a szerencsétlen fonnyadt alakra. Beszélni beszélt — németül.

— **Tűz.** Folyó hó 8-án ismét tűz volt Csabrendeken. Ez azonban nagyobb kárt nem okozott. A tűz az Ilona majorban ütött ki s 300 kéve kukoricaszórat és egy csomó szalmát hamvasztott el.

— **Egy munkás-család szerencséje.** Régi igazság, hogy ahol legnagyobb a szükség, legközelebb a segítség. Különös hálával emlegeti ezt az igazmondást az a szerény munkás-család, mely a szerencsés sors jóvoltából a fenyegető szükségben tisztes vagyinhoz jutott. A szorgalmas derék családfő önhibáján kívül munkáját, kenyérkeresését veszítve, hiába kopogtatott új munka, új foglalkozás után, mindenütt zárt ajtókra talált a munka híján. A szerény otthonba már-már a fenyegető nyomor költözött, midőn a szerencse egy sugara ismét boldogságot varázsolt a kétségbe esett csalá-

ládi körbe. A derék munkás ugyanis a jobb napokban megtakarított fillérekből osztály-sorsjegyet vásárolt és ujjongó örömmé változott kétségbeesése, midőn a napokban a *Gaedicke A. budapesti bankház*, melynél a szerencsés sorsjegyet vásárolta, arról értesítette, hogy a 60,000 koronás főnyereményt nyerte meg. A *Gaedicke* bankház, melynek a szerencse állandó kísérelője, nyolc nyolcadban adta el a sorsjegyet és munkás-családon kívül még számos szerény sorsú kis embernek teremtett jólétet.

— **Kiss szerencséje Nagy!** Ma már közmondásos lett ezen szállóige és alig van ember az országban, aki ne tudná, hogy osztálysorsjegyeket legcélszerűbb *Kiss Károly és Társa bankházában* venni. E kiváló bankház Erzsébet-körut 19. szám alatt levő földületét *Kossuth Lajos-ucca* 13. szám alá helyezte és így 4 szép üzlete van Budapesten a *Kiss* bankháznak. Osztálysorsjegyeket hivatalos áron legajánlatosabb *Kissnél* venni, mert pontosan, lelkiismeretesen szolgálja ki vevőit, a nyereményeket azonnal kifizeti és mert *Kiss szerencséje Nagy!*

Felelős szerkesztő: **Éles Károly.**

Laptulajdonos és kiadó: **Horvát Gábor.**

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:
Hoff János-féle
Kandol-Kakao
a legcsékélyebb zsirtartalma, azért igen könnyen emészthető, soha sem okoz székrekedést, mindazáltal ritka finom íze mellett kiválóan oltós.
Valódi csakis
Hoff János
névvel és az oroszlan-védjeggyel.
Csomagok à 1/4 kgr. 90 fillér
à 1/2 „ 50 „
Mindennütt kapható.

Birtok-eladás!

Rigácson, Zalamegyében, Sümeg és Jánosháza között, Paál Jánosnak 217 hold első osztályú birtoka a hozzátartozó szép lakással és melléképületekkel együtt szabadkézből eladó. Venni szándékozók forduljanak **Madár Rezső** evang. lelkeshez SAND, u. p. Mihályd (Somogyvármegye.)

Szőlővessző!

A világhírű

DELAWARE

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!

A szőlészet kincse.

A phyloxerának ellent áll!!

Leírását

és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron

kaphatók.

Nagymennyiségű síma és gyökeres Delaware-vessző eladás.

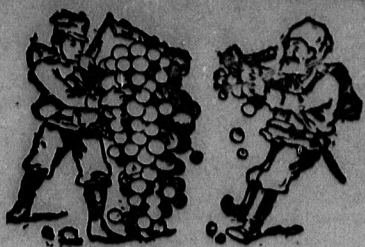
Cím:

Szigyártó és Takáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Segesd. Központi iroda:

Felső-Segesd (Somogy m.).

Az elmúlt rendkívül száraz nyár folyamán ismét a Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: CASPARI FRIGYES MEDGYES 184. N.-Küküllőmegye.)

volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan szőlőoltványokat szállít. — Képes árjegyzék számoss elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

Bortömlők

jótállás mellett, hogy nem válnak törékennyé, szivacsossá vagy taplóssá, sem pedig keménnyé.

Kuschnitzky és Grünhut

Bécs, I. Budapest, VI. Schottenring, 5. Teréz-körút, 21.

Mindenféle pincészeti cikkek, szivattyúk és kellékek raktára.

Minták és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kedvezmény!

Két legújabb amerikai regény: A dollárkirály levelel papájához és Egy dollárkirály levelel fiához 8 K helyett 4 K-ért kapható Horvát Gábornál, Sümegen.

Sárkány S. Bankháza.

Telefon 80-89. BUDAPEST, VI., Ó-UCCA, 6. Telefon 80-89. a magyar kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítója.

Sürgynyem: Sárkányék, Budapest. Folyó számla: Pestü magyar kereskedelmi banknál és a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasabb pénzkölcsönt nyujtok sorsjegyekre és elzálogosított sorsjegyeket saját pénzzel kiváltok és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a kölcsön részletekben is visszafizethető.

Budapesti és vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszámítolom és könnyen törleszhető váltó és személyhitelt nyujtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizációs kölcsönt kaphatnak.

Háztulajdonosok és földbirtokosoknak

II-ik és III-ik helyre való betáblázásra azonnal folyósíthatok, Semmiféle előleges jutalékot nem kérek, ugyszintén minden levelet, válasz-bélyeg nélkül is rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. BANKHÁZA Budapest, VI., Ó-ucca, 6. 25 év óta törvényszékiileg bejegyzett cég.

Megjegyzés: A XVII. sorsjáték I-ső osztályú sorsjegyei már megjelentek és kérem egyuttal b. megrendeléseit, a legjobb kiszolgálásról előre biztosítom, minden nyereményt azonnal kifizetek. A következő szerencseszámokat ajánlom, mert ezek nagy nyereménnyel még nem lettek kisorsolva:

2070	12128	12053	16065	35733	44506
51325	58762	80847	99191	101580	105655

Kivágandó:

Megrendelő lap.

SÁRKÁNY S. bankháza Budapest, VI., Ó-ucca 6.

Megrendelem önöknél a számú sorsjegyet és ennek árát

postautalvánnyal küldöm, kérem utánvenni.

A nem kívántat tessek áthuzni.

Név: Lakhely, u. p:

Óriási szerencse Gaedickenél!

Utólérhetetlen gyűjtődém szerencséje. Hiszen Magyarországon ugyszólván nincsen város, hol Gaedicke egy vagy több főnyereményt ne fizetett volna ki. Rövid időn belül a következő nyereményeket fizettem ki szerencsés vevőimnek:

A nagy jutalmat 602.000 koronát a 62551 számra, háromszor a nagy főnyereményt 400.000 koronát a 11119 számra, 400.000 „ „ 28916 „ 400.000 „ „ 33464 „ háromszor a 100 000 koronát, továbbá a 70.000, négyszer 60.000 és igen sok 30.000, 25 000, 20.000, 15.000, 10 000 koronás nyereményeket.

A legközelebbi XVII-ik sorsjátéknál, mely újból

55.000 nyeremény és 110.000 sorsjegyből áll, 14 millió 459.000 korona sorsoltatik ki.

Főnyeremény esetleg 1 millió korona.

Továbbá 1 nagy jutalom á 600.000, 1 nyeremény á 400.000, 1 á 200.000, 2 á 100.000, 1 á 90.000, 2 á 80.000, 1 á 70.000, 2 á 60.000, 50.000, 40.000, 5 á 30.000, 3 á 25.000, 8 á 20.000 8 á 15.000, 36 á 10.000, 67 á 5000 stb., stb.

Az eredeti sorsjegyek tervszerinti ára: Egy negyed Egy fél egy egész sorsjegy

Egy nyolcad 1.50

3.—

6.—

12.— korona,

melyek az összeg előzetes beküldése, avagy utánvétellel küldetnek szét. Hivatalos játéktervek, valamint postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

A november hó 23-iki húzáshoz kérem mielőbbi becses rendelését hozzám juttatni. bankház Budapest, Kossuth-Lajos-ucca 11.

Gaedicke A.

Sorsjegyek kaphatók: Sümegen, Beretzky Gyula fűszerkereskedésében.

